

Questions

- 1. In hoeverre denkt u dat het verlagen van de maximale kredietvergoeding bijdraagt aan het beoogde doel om consumenten te beschermen tegen hoge kredietvergoedingen?**

Additional measures relating to consumer credit - such as lowering the maximum credit fee - are only meaningful if and when alternative credit solutions are sufficiently regulated. If this is not the case, a consumer will inevitably fall victim to financing certain purchases through other - unregulated - means such as Buy Now Pay Later. This leaves the consumer exposed without adequate regulatory protection.

- 2. Welke positieve en negatieve effecten verwacht u dat (voor u persoonlijk of in algemeen zin) zullen optreden in geval van een structurele verlaging van de maximale kredietvergoeding?**

Due to the structural change of the maximum credit fee, the number of offers of small credits will further decrease. Tinka is aware of 4 market players which have left the market as a result of the implementation of the temporary reduction of maximum credit fee. Tinka has further become aware of 3 additional players which will cease offering their services should this measure become permanent. Tinka leaves it up to these players to voice their concern.

As a side effect, consumers will seek alternative means to finance purchases, such as Buy Now Pay Later. These products are not regulated and can lead to substantial additional costs for the consumers, should they not pay within 3 months. These costs can amount to interest percentages of 200% on an annual basis. Therefore, if the structural change of the maximum credit fees only applies to consumer credit, this will have no positive effect on the level of consumer protection.

- 3. Herkent u de ontwikkelingen zoals naar voren gekomen uit monitoring van de tijdelijke verlaging van de maximale kredietvergoeding?**

Yes, we recognize the growth of alternative credit products as a result of the temporary reduction of the maximum credit fee. This leads to groups of consumers no longer becoming eligible for consumer credit seeking alternative means to finance their purchases, through Buy Now Pay Later.

- 4. Hoe beschouwt u de mogelijke verlaging van de maximale kredietvergoeding in relatie tot de overige maatregelen en initiatieven die dienen om de problematische schulden terug te dringen?**

Reduction of the maximum credit fee shall have very limited effect on the reduction of problematic debt. Verlaging van de maximale kredietvergoeding zal weinig effect hebben op het terugdringen van problematische schulden.

The danger lies in the fact that the amount of options for small credit reduces even further, shifting consumers to alternative, less regulated products. These alternatives and less regulated products offer no protection against problematic debt and will form a new problem.

5. Denkt u dat de inschatting van de regeldruk juist is?

Yes, the bureaucracy will not increase, but the effect on the amount of options for small credit will continue to carry through.

6. Heeft u aanvullende aandachtspunten of opmerkingen bij deze maatregel?

- A. see "Buy Now Pay Later - plea"
- B. see "Registration rules at the BKR - plea"
- C. **Further comments relating to inflation**

The Central Banks are currently considering their position with regard to inflation, citing a "transitory period". While currently still reserved it is wholly unknown whether the Central Banks are revisiting their position should the current trends continue. Should this be the case, lowering the interest rates structurally for consumer credit in the Netherlands directly opposes one of the most effective tools to fight inflation: an increase of interest rates. In the latest press conference of the European Central Bank on 16th December 2021 it reads: "In support of its symmetric 2% inflation target and in line with its monetary policy strategy, the Governing Council expects the key ECB interest rates to remain at their present or lower levels until it sees inflation reaching 2% well ahead of the end of its projection horizon and durably for the rest of the projection horizon, and it judges that realised progress in underlying inflation is sufficiently advanced to be consistent with inflation stabilising at 2% over the medium term. This may also imply a transitory period in which inflation is moderately above target."¹⁷

For context, the Statistics Netherlands (CBS) reports that the consumer price index (CPI) was 5.2 percent higher in November than in the same month last year. The inflation rate in November was the highest in nearly 40 years. In October, the inflation rate stood at 3.4 percent. The rapid increase in inflation is mainly due to the price development of gas and electricity, motor fuels, food and clothing. Gas and electricity prices rose further in November. The year-on-year price increase for gas went up from 30.6 percent in October to 53.0 percent in November. Electricity was 74.9 percent more expensive in November than one year previously. In October, the year-on-year price increase was 39.6 percent. The contribution of gas and electricity to the 5.2-percent inflation in November was more than 2 percentage points. The price development of food and clothing also had an upward effect on inflation. Food was 1.1 percent more expensive in November than one year previously. In October, food prices were up by 0.2 percent. This is mainly due to the price development of potatoes, fruit and coffee. Clothing was 5.2 percent more

¹⁷ <https://www.ecb.europa.eu/press/pr/date/2021/html/ecb.mp211216~1b6d3a1fd8.en.html>

expensive in November year-on-year. In October, clothing prices were up by 3.0 percent.

Tinka strongly recommends to maintain the current temporary reduction to 10% until the above-mentioned problems have been addressed, at least on a national level.

Reactie van INretail, Techniek Nederland en Thuiswinkel

Wij maken ons zorgen over de manier waarop het demissionaire kabinet vooruitloopt op de besluitvorming voor een volgend kabinet door middel van de beleidsnota die ter internetconsultatie voorligt. Graag gaan wij aan de hand van de zes gestelde vragen in de Beleidsnota in op het voorstel om de maximale kredietvergoeding te verlagen.

1. In hoeverre denkt u dat het verlagen van de maximale kredietvergoeding bijdraagt aan het beoogde doel om consumenten te beschermen tegen hoge kredietvergoedingen?

In de beleidsnota wordt aangegeven dat een lagere kredietvergoeding ervoor kan zorgen dat kredietverstrekkers kritischer worden in het verstrekken van krediet. Dat onderschrijven wij ook, maar daarmee wordt een effect behaald dat de nota niet beoogd. Juist consumenten met de grootste behoefte aan krediet dreigen buiten de boot te vallen en kunnen vervolgens niet langer grotere aankopen zoals bijvoorbeeld een wasmachine doen. Het enige gevolg van de verlaging is dus niet dat de meest kwetsbare consumenten minder 'problematische' schulden aangaan, maar juist (ook) dat zij minder goed kunnen voldoen in de basisvoorzieningen en uitgesloten worden van aanbod waar andere consumenten wel aanspraak op kunnen maken. Wanneer de neveneffecten van het voorstel in beschouwing worden genomen is het allerminst zeker of zo de consument het beste beschermd en geholpen is.

2. Welke positieve en negatieve effecten verwacht u dat (voor u persoonlijk of in algemene zin) zullen optreden in geval van een structurele verlaging van de maximale kredietvergoeding?

In het algemeen verwachten wij bij een structurele verlaging dat aanbod van krediet verloren gaat. Het gevolg hiervan zal zijn dat, met name kwetsbare consumenten, geen gebruik meer van deze kredieten kunnen maken en daarmee niet in hun basisbehoeften kunnen voorzien. Het gaat daarbij met name om de grote groep consumenten die iets boven het wettelijk minimumloon verdienen. Ook wel 'werkende armen' genoemd. Zij komen niet in aanmerking voor steun vanuit de (lokale) overheid, maar hebben ook geen budget dat opzij gelegd kan worden om te sparen. Feitelijk kunnen ze geen basisvoorzieningen zoals een nieuwe wasmachine of koelkast kopen als die niet meer werkt. Doordat krediet niet langer zal worden aangeboden, zijn deze consumenten aangewezen op alternatieven. De kans is dan groot dat deze alternatieven, zoals leaseconstructies uiteindelijk, schadelijker zijn voor de consument omdat de consument uiteindelijk duurder uit is en nooit eigenaarschap over het product krijgt. De consument komt op die manier van de regen in de drup.

3. Herkent u de ontwikkelingen zoals naar voren gekomen uit monitoring van de tijdelijke verlaging van de maximale kredietvergoeding?

In de beleidsnota wordt gesteld dat bij de huidige tijdelijke verlaging een afname van aanbod waarneembaar was en dat de eisen voor acceptatie van klanten naar boven werd bijgesteld. Daarbij wordt gesteld dat dit past binnen een al bestaande trend en dat daarom nog niet kan worden vastgesteld of met deze verlaging de belangen van de consument geschaad zijn. Wij herkennen het geschetste beeld, maar niet de conclusies die daaruit worden getrokken. Er moet ernstig rekening

worden gehouden met het feit dat de reactie op de huidige verlaging past bij een tijdelijke aanpassing. Hierbij zijn marktpartijen uitgegaan van het feit dat de situatie terugkeert naar hiervoor. Op het moment dat een aanpassing definitief zal zijn zal dit ook leiden tot een substantiëlere aanpassing in de bedrijfsvoering van kredietaanbieders.

4. Hoe beschouwt u de mogelijke verlaging van de maximale kredietvergoeding in relatie tot de overige maatregelen en initiatieven die dienen om de problematische schulden terug te dringen?

Het is goed dat losse maatregelen worden bekeken in samenhang met andere maatregelen. Gegeven het feit dat er al meerdere maatregelen worden genomen om problematische schulden tegen te gaan zou hier, met deze aanvullende maatregel, ook sprake kunnen zijn van stapeling. Daarbij ontstaat het risico dat het opbouwen van schulden op een dermate strikte manier wordt beperkt dat consumenten die op een krediet zijn aangewezen worden uitgesloten van de markt. Het onwenselijke effect daarvan, zoals in antwoord op vraag één beschreven, wordt daarbij onvoldoende meegenomen.

5. Denkt u dat de inschatting van de regeldruk juist is?

We verwachten niet dat regeldruk hier het grootste knelpunt zal zijn in deze voorgestelde aanpassing. Wel verwachten we dat de verlaging van het krediet en de huidige regeldruk rond kredietverlening ertoe leidt dat er minder aanbod van consumentenkrediet zal zijn. Hier zullen juist kwetsbare consumenten de dupe van zijn. Verder kunnen wij op dit moment geen goed oordeel over het effect op regeldruk geven.

6. Heeft u aanvullende aandachtspunten of opmerkingen bij deze maatregel?

Als aanvullend punt van aandacht, welke INretail ook bij de internetconsultatie 'Voortzetting tijdelijke verlaging kredietvergoeding' heeft ingebracht is dat de verlenging tot aan juli 2022 al vooruitliep op een mogelijk besluit van een nieuw kabinet. Hier wordt nu zelfs nog een stap verder gegaan met voorsorteren op nieuw beleid. Wij pleiten ervoor dit niet te doen en een nieuw kabinet hier zelf een goede afweging over te laten maken.

Een tweede punt van aandacht is dat, zoals ook in het consultatiedocument al naar voren komt, met het verlagen van de maximale kredietvergoeding het risico genomen wordt dat krediet verstrekken door andere constructies wordt vervangen. Wij schatten in dat de opkomst van bijvoorbeeld leaseconstructies -en andere vergelijkbare constructies- een alternatief zal worden waarbij consumenten uiteindelijk producten helemaal niet meer kunnen afbetalen, maar in een dergelijke constructie vast blijven zitten aan maandelijks vasten kosten zonder eindpunt. Daarnaast verwerft een consument nooit het eigenaarschap van een product. Voor basisvoorzieningen die elke burger nodig heeft, is dit onwenselijk. Wij missen daarbij een onderbouwing dat met de huidige vastgestelde verlaging naar 8 procent de juiste balans gevonden is tussen het beschermen van de consument en het in stand houden van aanbod.

Contact en nadere toelichting

Graag lichten wij ons standpunt toe. Contactpersonen zijn:

- Jeroen van Dijken, jvdijken@inretail.nl, tel. 088 9730 689 - INretail
- Martin Hof, m.hof@technieknederland.nl, tel. 088 5432 683 - Techniek Nederland
- Just Hasselaar, justhasselaar@thuiswinkel.org, tel. 06 3176 6089 - Thuiswinkel

De Minister van Financiën
Mw. S.A.M. Kaag, MA MPhil
Postbus 2020 I
2500 EE DEN HAAG

Datum

11 februari 2022

Contactpersoon

J.M.E. Smilde

Onderwerp

Verlaging maximale kredietvergoeding

Geachte mevrouw Kaag,

De Wetenschappelijke Commissie van de Nederlandse Vereniging voor Rechtspraak (verder de WeCo) heeft kennis genomen van de beleidsnota ‘Structurele verlaging maximale kredietvergoeding’. Zij merkt hierover graag het volgende op:

1. Inleiding

De regering is voornemens om vanaf 1 juli 2022 de maximale kredietvergoeding structureel te verlagen. Volgens de huidige regeling bestaat de maximale kredietvergoeding op jaarbasis uit de wettelijke rente – thans 2 procent – vermeerderd met een opslag van 8 procent. Dit percentage is op 10 augustus 2020 tijdelijk ingevoerd in verband met de gevolgen van de coronacrisis. Met dit voorstel wordt beoogd deze verlaging structureel door te voeren. Aan het wetsvoorstel ligt een uitgebreid onderzoek ten grondslag van SEO Economisch Onderzoek dat is gepubliceerd in het rapport “Effecten verlaging maximale kredietvergoeding” van november 2020 (SEO-rapport nr. 2020-91). In dat onderzoek wordt zowel de vraag- als de aanbodzijde van het consumptief krediet in beeld gebracht en onderzocht wat de mogelijke impact zal zijn van een verlaging van de opslag als onderdeel van de maximale kredietvergoeding.

2. Doel

Door de opslag op de wettelijke maximale kredietvergoeding te verlagen van (pre-corona) 12 naar 8 procent wordt beoogd om een balans te vinden tussen enerzijds het beschermen van de consument tegen risico's van krediet met hoge rentes en anderzijds het beperken van de kans op negatieve effecten. Bij een grotere verlaging van de opslag wordt namelijk de kans aanwezig geacht dat de winstmarges negatief worden en dat aanbieders het segment van klein consumptief krediet zullen verlaten. Het effect daarvan zou kunnen zijn dat consumenten overstappen naar het aanbod van grotere persoonlijke leningen en doorlopende kredieten of dat wordt gekozen voor kredietvormen met een nog hoger risico. Het voordeel voor consumenten zou daarmee kunnen omslaan in een nadeel.

3. Advies

De WeCo is positief over het voornemen om de maximale kredietvergoeding structureel te verlagen. De maatregel beperkt op effectieve wijze de mogelijkheid om woekerrentes te vragen en draagt daarmee bij aan het voorkomen van het ontstaan van problematische schulden. Vanwege de snelheid en eenvoud waarmee deze maatregel kan worden ingezet, ondersteunt de WeCo dan ook het voorstel om de tijdelijke maatregel tot een maximale opslag van 8 procent om te zetten in een structurele maatregel.

Tegelijkertijd, mede met het oog op het in 2021 verschenen voorstel van de Europese Commissie tot herziening van de richtlijn consumentenkrediet ([COM/2021/347](#)), wenst de WeCo nog het volgende op te merken.

In de dagelijkse rechtspraktijk zijn de ernstige gevolgen van een problematische schuldensituatie duidelijk zichtbaar. Zoals het SEO-rapport laat zien, zijn de oorzaken van het ontstaan daarvan zeer divers. Een laag inkomen kan een risicofactor zijn, maar ook *life events* zoals ziekte, baanverlies of een scheiding kunnen problematische schulden teweeg brengen. Het rapport toont aan dat vooral alleenstaanden en in het bijzonder alleenstaanden met kinderen kwetsbaar zijn.

Bij de behandeling van problematische schuldensituaties in de rechtspraktijk valt op dat een problematische schuldensituatie in snel tempo kan ontstaan als de inkomsten terugvallen en betalingsachterstanden ontstaan met betrekking tot de woning (huur of hypotheek, gas, water en elektra), ziektekostenpremie en belastingen. Als huishoudens zich als gevolg van een plotselinge wijziging in hun financiële omstandigheden tot consumptief krediet wenden voor het doen van noodzakelijke uitgaven, kan deze ogenschijnlijk eenvoudige oplossing de financiële situatie in een kort tijdsbestek in een problematische schuldsituatie doen belanden. Oorzaken daarvan zijn dat het gat in de inkomsten niet snel gedicht kan worden en/of de lasten niet snel genoeg kunnen worden teruggebracht. Het vinden van een nieuwe bron van inkomsten of het wijzigen van de woonsituatie kost immers vaak weken tot maanden.

In die situatie werken de contractueel overeengekomen boete- en/of verdragingsrentes als katalysators. Zij dragen er aan bij dat ontstane schulden snel tot enorme proporties groeien. Deze kunnen in korte tijd zo hoog worden, dat betalingen door de schuldenaar niet meer kunnen worden afgeboekt op de hoofdsom, waardoor schulden niet meer worden ingelost en de schuldensituatie verergert. Doordat de rentes een contractuele grondslag kennen en geen maximum, kunnen de schulden jarenlang voortduren en is het vrijwel onmogelijk om uit een problematische schuldensituatie te komen.

Uit het rapport blijkt dat niet alle consumenten met financiële problemen gebruik maken van consumptief krediet en dat het deel dat dat wel doet, een klein deel vormt van de totale populatie van gebruikers van consumptief krediet. Het merendeel van de consumptieve-kredietgebruikers handelt met andere woorden niet vanuit een (dreigende) problematische schuldensituatie, maar gebruikt het consumptief krediet als korte overbrugging voor de aanschaf van bepaalde goederen, zoals een telefoon, auto, elektra (tv, laptop), kleding, meubels en huishoudelijke apparatuur. Het SEO-rapport neemt kennelijk – en terecht – tot uitgangspunt dat er een maatschappelijke behoefte is om gebruik te kunnen maken van consumptief krediet en stelt zich van daaruit de vraag wat – gezien de noodzaak om consumenten te beschermen tegen woekerrentes enerzijds en de kosten van het aanbieden van consumptief krediet anderzijds – een redelijke maximale opslag zou zijn. De WeCo vraagt zich echter af of met deze generieke maatregel voldoende bescherming wordt geboden aan die groep consumenten voor wie vanwege hun financiële situatie het afsluiten van een consumptief kredietlening op dat moment schadelijk kan zijn. Die groep is zoals het SEO-rapport vaststelt klein, maar vanwege de ernstige en ingrijpende gevolgen van een

problematische schuldenlast is het naar de mening van de WeCo aan te bevelen om naast deze algehele structurele verlaging van de opslag van de maximale kredietvergoeding specifieke maatregelen te ontwikkelen ten behoeve van deze groep.

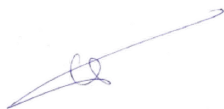
Daarbij kan gedacht worden aan maatregelen die kunnen worden genomen voorafgaand aan de totstandkoming van een kredietovereenkomst, maar ook aan maatregelen waarin achteraf de maximale kredietvergoeding wordt gefixeerd of de opslag na bepaalde tijd komt te vervallen, zodat kan worden teruggevallen op de wettelijke rente. De WeCo verwijst voor voorbeelden naar het recente voorstel van de Europese Commissie. Daarin wordt onder meer voorgesteld om de informatievoorziening te verbeteren, om ook kredieten van minder dan 200 euro onder het toepassingsbereik van de richtlijn te laten vallen, om de regels met betrekking tot de kredietwaardigheidstoets te verduidelijken en aan te vullen, om lidstaten te verplichten een plafond in stellen, zoals een renteplafond (conform de huidige Nederlandse regelgeving) of een plafond voor het jaarlijkse kostenpercentage of een plafond voor de totale kosten van het krediet en om schuldadviesdiensten ter beschikking te stellen.

De WeCo wijst in dit verband ook nog op het volgende. Niet iedereen heeft steeds even goed zicht op zijn eigen draagkracht, zo leert de ervaring in de rechtspraak. Het treffen van de voorgestelde en aanvullende maatregelen strookt met de wens van de wetgever om in de beleidsvorming rekening te houden met het 'doenvermogen' van de betrokken doelgroep(en). De aanbieders van consumptief krediet voorzien enerzijds in een belangrijke maatschappelijke behoefte. Anderzijds is het maatschappelijk onwenselijk dat zij ook consumptief krediet verstrekken aan personen die reeds in financiële problemen verkeren. Het is de WeCo bekend dat de schuldenlijsten van personen die om toelating tot de schuldsanering verzoeken niet zelden een groot aantal schulden bevatten vanwege op afbetaling gekochte goederen. Het verminderen van de maximale rente die in rekening mag worden gebracht, verhoogt naar de WeCo verwacht de prikkel voor de aanbieders van consumptief zelf strenger de kredietwaardigheid van potentiële klanten te beoordelen.

4. Conclusie

De WeCo stemt in met het voorstel tot structurele verlaging van de maximale kredietvergoeding tot de wettelijke rente vermeerderd met een opslag van 8 procent. De ernstige en ingrijpende gevolgen van een problematische schuldenlast rechtvaardigen naar de mening van de WeCo echter wel dat daarnaast specifiek ten behoeve van de groep consumenten die in een problematische schuldensituatie dreigt te raken of is geraakt, alsnog passende maatregelen worden genomen om hun (rechts)positie te verbeteren.

De Wetenschappelijke Commissie van de NVvR,

Prof. mr. Th. A. de Roos
voorzitter